

BÉKÉS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL
NÉPEGÉSZSÉGÜGYI FŐOSZTÁLY

TÁJÉKOZTATÓ

BÉKÉS MEGYE
NÉPEGÉSZSÉGÜGYI HELYZETÉRŐL

2015. november 2.

Tartalomjegyzék

<i>Fogalmak</i>	4
<i>Demográfia – népesség, népmozgalom, foglalkoztatottság</i>	6
<i>Halálozás (mortalitás) – fő halálokok</i>	10
<i>Korai halálozás területi összehasonlításai</i>	14
<i>Adatforrások:</i>	21

Ábrajegyzék

1. ábra – Lakónépesség év végi számának alakulása Békés megyében 1990-2013 között
2. ábra – Születéskor várható élettartam Békés megyében és Magyarországon 2013-ban
3. ábra – Születéskor várható élettartam alakulása Békés megyében 1999-2013 között
4. ábra – Halálozások és elveszületések számának alakulása Békés megyében 1990-2013 között
5. ábra – Természetes fogyás alakulása Békés megyében 1990-2013 között
6. ábra – Lakónépesség korösszetétele Békés megyében 2014. január 1.-én
7. ábra – Keringési rendszer betegségei és daganatos megbetegedések miatt bekövetkezett halálozások aránya az összhalálozáson belül Békés megyében 2013-ban
8. ábra - Keringési rendszer betegségei és daganatos megbetegedések miatt bekövetkezett halálozások számának alakulása az összhalálozáson belül Békés megyében 1990-2013 között
9. ábra – Férfiak (0-x éves) haláloki struktúrája Békés megyében 2013-ban
10. ábra – Nők (0-x éves) haláloki struktúrája Békés megyében 2013-ban
11. ábra – Egyes daganatos megbetegedések súlya a rosszindulatú daganatok által okozott összhalálozáson belül férfiaknál Békés megyében 2013-ban
12. ábra - Egyes daganatos megbetegedések súlya a rosszindulatú daganatok által okozott összhalálozáson belül nőknél Békés megyében 2013-ban
13. ábra – A keringési rendszer egyes betegségei miatt bekövetkezett halálozás esetaránya férfiaknál Békés megyében 2013-ban
14. ábra - A keringési rendszer egyes betegségei miatt bekövetkezett halálozás esetaránya nőknél Békés megyében 2013-ban
15. ábra – Mo. 15-64 éves férfi lakosságának összhalálozása megyei szinten 2009-2013 között
16. ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának összhalálozása megyei szinten 2009-2013 között
17. ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálozása megyei szinten 2009-2013 között
18. ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálozása megyei szinten 2009-2013 között
19. ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálozása megyei szinten 2009-2013 között
20. ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálozása megyei szinten 2009-2013 között
21. ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálozása járási szinten 2009-2013 között
22. ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálozása járási szinten 2009-2013 között
23. ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálozása járási szinten 2009-2013 között
24. ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálozása járási szinten 2009-2013 között

Fogalmak

Aktivitási arány: a gazdaságilag aktívaknak a megfelelő korcsoportba tartozó népességhez viszonyított aránya

Belföldi vándorlási különbözet: egy adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők, valamint visszavándorlók és az onnan más közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és visszavándorlók számának különbözete.

BNO (Betegségek Nemzetközi Osztályozása): A betegségek nemzetközi osztályozása az Egészségügyi Világszervezet által publikált tételek rendszere. A BNO célja, hogy lehetővé tegye a különböző országokban vagy területeken gyűjtött mortalitási és morbiditási adatok szisztematikus elemzését, megjelenítését és időben történő összehasonlítását. A BNO használata révén a betegségek, a halálokok és egyéb egészségügyi problémák diagnózisai alfanumerikus kódokká alakíthatók, ami az összehasonlíthatóság mellett könnyű tárolást, visszakeresést és adatelemzést tesz lehetővé. A BNO történeti fejlődését követve több revízió készült. Jelenleg a BNO X. revízióját használjuk.

Eltartottsági ráta: a gyermek (0–14 éves) és az idős népesség (65–x éves) a 15–64 éves népesség százalékában.

Foglalkoztatási arány: a foglalkoztatottaknak a megfelelő korcsoportba tartozó népességhez viszonyított aránya.

Gazdaságilag aktív népesség: a munkaerőpiacon megjelenők, vagyis a foglalkoztatottak és a munkanélküliek együttes száma.

Lakónépesség: az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Munkanélküliségi ráta: a munkanélkülieknek a megfelelő korcsoportba tartozó gazdaságilag aktív népességen belüli aránya.

Öregedési index: az idős népesség (65–x éves) a gyermeknépesség (0–14 éves) százalékában.

Standardizált Halálozási Hányados (SHH) – az adott terület lakosságának adott időszakra és halálokra vonatkozó halálozása mennyivel tér el az országos halálozásai szinttől

SHH értelmezése:

SHH<100%, az országosnál alacsonyabb szintű halandóság

SHH=100%, az országos szinttel megegyező halandóság

SHH>100%, az országosnál magasabb szintű halandóság

Hierarchikus Bayes becsléssel korigált SHH: területi (járási) szintű vizsgálatok esetén alkalmazott stabilizált mutató

Természetes szaporodás, fogyás: az élveszületések és a halálozások különbözete

Várható átlagos élettartam: azt fejezi ki, hogy a különböző életkorúak az adott év halandósági viszonyai mellett még hány évi élettartamra számíthatnak.

A tájékoztatóban felhasznált - hozzáférhető legfrissebb - adatok 2013. évre vonatkoznak.

Demográfia – népesség, népmozgalom, foglalkoztatottság

2014. január 1-jén Békés megye lakónépessége 355 199 fő volt, ebből 169 829 fő férfi, 185 370 fő nő. Az **össznépesség** közel 4 000 fővel volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A lakosságszám csökkenése 1990 óta folyamatos (1., 2. tábla, 1. ábra)

A **születéskor várható élettartam** előző évhez képest növekedett, férfiaknál 71,30 év, nőknél 78,31 év. Az országos értéktől való eltérés 2013-ban férfiak esetében 0,71 év, nők esetében 0,42 év. (1., 2. tábla, 2., 3. ábra)

Az élveszületések és halálozások különbözetét jelentő **természetes fogyás** értéke 2013-ban -2 609 fő. Az évek óta tapasztalható kedvezőtlen tendencia mélypontja 2010-ben volt (-2 954 fő). Ekkor megállt az élveszületések számának 1990 óta tartó folyamatos csökkenése, ennek ellenére értéke 2013-ban országos és régiós összehasonlításban is kedvezőtlen. (1., 2. tábla, 4., 5. ábra)

A **belföldi vándorlási különbözet** a 2008-as mélypont után kedvezőbb, de értéke továbbra is negatív, a régiós értéknek több mint kétszerese 1000 főre vonatkoztatva. (1., 2. tábla)

Az **eltartott népességet** jelentő gyermek- és időskorúak aránya 2013-ban 48,6%. (4. tábla, 6. ábra)

Az **öregedési index** 146,4% - 100 gyermekkorúra 146,4 időskorú jut. 2012-ben ez az érték 141,0% volt.

Az **aktivitási- és foglalkoztatási arányok** tekintetében Békés megye helyzete az országos és régiós helyzetnél is kedvezőtlenebb, a foglalkoztatási arány 2010 óta tartó emelkedése ellenére. A 2013-ban regisztrált 11,1%-os **munkanélküliségi ráta** az országosnál magasabb, a régióban tapasztaltnál 0,2%-val alacsonyabb. (1., 3. tábla)

1. tábla – Népesség, népmozgalom, foglalkoztatottság összehasonlító adatai

Megnevezés	Békés megye	Dél-Alföld	Ország
Népesség, népmozgalom			
Lakónépesség az év végén, ezer fő	355,2	1 279,5	9 877,4
Népsűrűség, fő/km ²	63	70	106
Születéskor várható átlagos élettartam			
férfi	71,30	71,90	72,01
nő	78,31	78,66	78,73
Ezer lakosra jutó			
élveszületés	7,6	8,2	9,0
halálozás	14,9	13,7	12,8
természetes szaporodás, fogyás (-)	-7,3	-5,5	-3,9
belföldi vándorlási különbözet	-3,8	-1,8	-
Eltartottsági ráta, %			
gyermek népesség	19,7	20,3	21,2
idős népesség	28,9	27,5	25,8
eltartott népesség	48,6	47,9	47,0
Öregedési index, %	146,4	135,4	121,5

Gazdasági aktivitás, foglalkoztatottság

Foglalkoztatott, ezer fő	131,6	494,0	3 938,4
Munkanélküli, ezer fő	16,4	63,1	448,9
Gazdaságilag nem aktív népesség, ezer fő	121,7	432,6	3 243,3
Aktivitási arány, %	54,9	56,3	57,5
Foglalkoztatási arány, %	48,8	49,9	51,6
Munkanélküliségi ráta, %	11,1	11,3	10,2

2. tábla – Népesség, népmozgalom idősoros adatai

Év	Lakónépesség az év végén, fő	Élveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás, fogyás (-)	Belföldi vándorlási különbözet
1990	410 437	4 801	6 192	-1 391	-1 270
1995	409 786	4 194	6 157	-1 963	-433
2000	401 919	3 591	5 820	-2 229	-877
2001	399 061	3 564	5 656	-2 092	-735
2002	396 131	3 522	5 618	-2 096	-1 153
2003	392 845	3 368	5 797	-2 429	-1 045
2004	389 590	3 178	5 681	-2 503	-1 374
2005	385 847	3 287	5 806	-2 519	-1 083
2006	382 190	3 115	5 639	-2 524	-1 797
2007	376 657	3 039	5 783	-2 744	-2 800
2008	371 322	3 066	5 705	-2 639	-2 825
2009	366 556	2 978	5 559	-2 581	-2 400
2010	361 802	2 582	5 536	-2 954	-2 165
2011	362 662	2 692	5 515	-2 823	-1 551
2012	359 153	2 724	5 593	-2 869	-1 072
2013	355 199	2 702	5 311	-2 609	-1 362

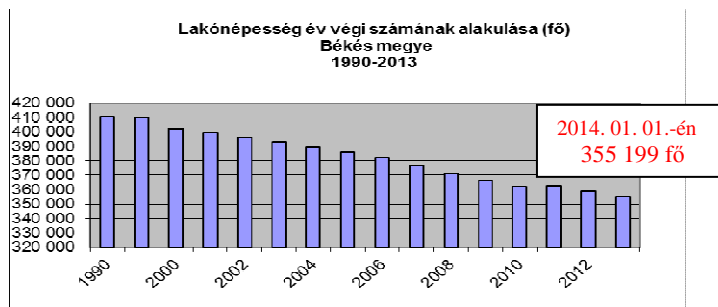
3. tábla – Gazdasági aktivitás, foglalkoztatottság idősoros adatai

Év	Foglalkoztatási arány, %	Munkanélküliségi ráta, %
2000	44,7	5,8
2001	44,9	6,0
2002	44,3	6,9
2003	44,0	7,1
2004	43,8	6,5
2005	44,1	8,4
2006	44,6	7,8
2007	46,4	8,1
2008	45,2	10,2
2009	44,1	13,4
2010	46,0	12,5
2011	46,2	11,9
2012	47,3	12,0
2013	48,8	11,1

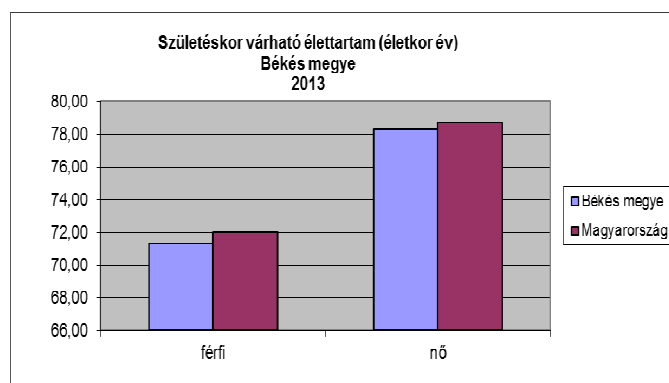
4. tábla – Eltartottakra vonatkozó adatok

Év	Férfi				Nő			
	0-14 éves lakosság		65-x éves lakosság		0-14 éves lakosság		65-x éves lakosság	
	száma	aránya	száma	aránya	száma	aránya	száma	aránya
2013	24723	6,88 %	25709	7,16 %	23467	6,53 %	42391	11,80 %

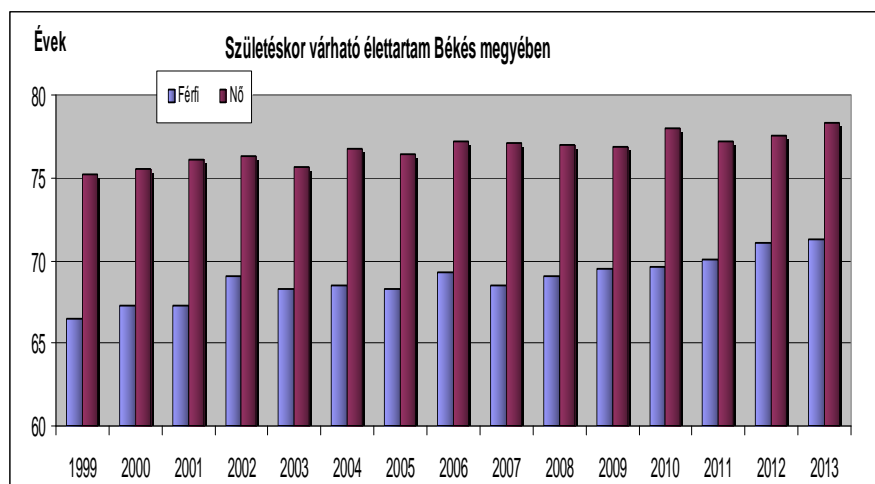
1.ábra – Lakónépesség év végi számának alakulása Békés megyében 1990-2013 között

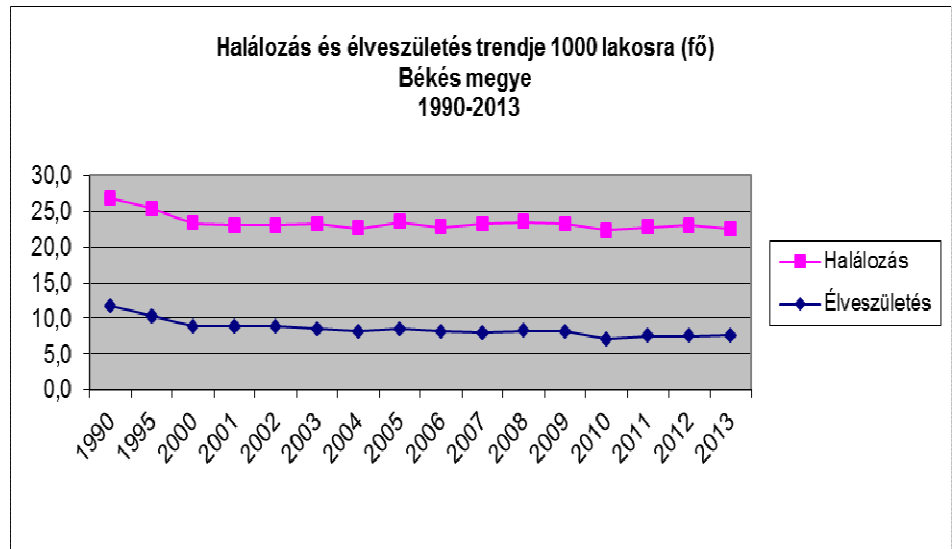
2.ábra – Születéskor várható élettartam Békés megyében és Magyarországon 2013-ban

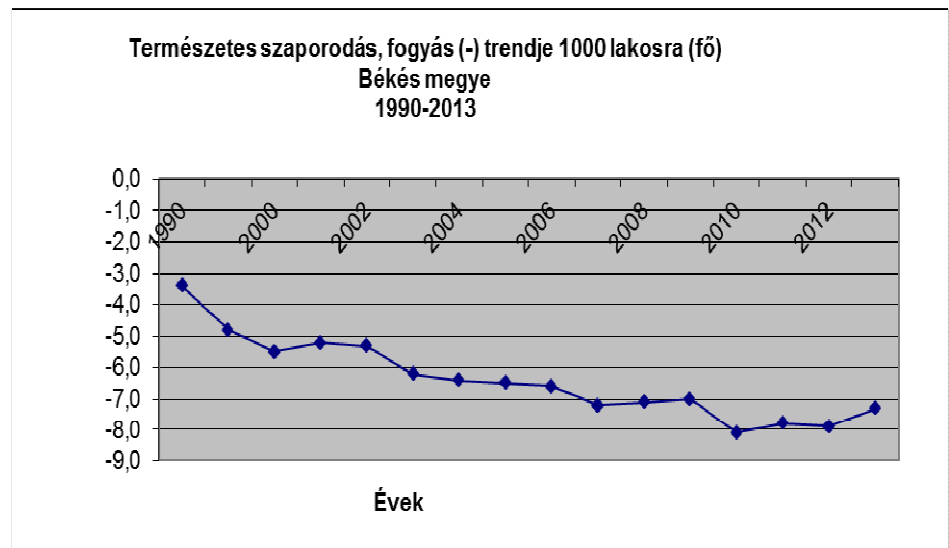
3.ábra – Születéskor várható élettartam alakulása Békés megyében 1999-2013 között

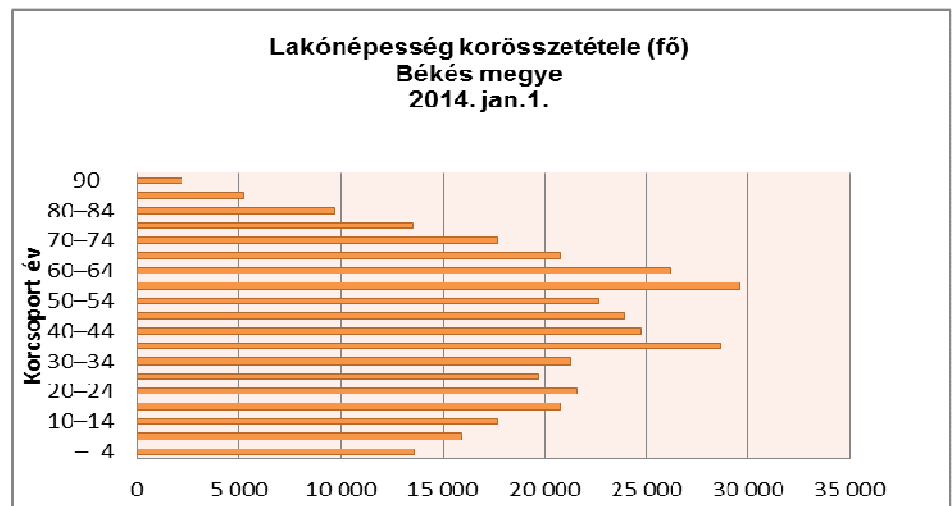
4.ábra – Halálozások és élveszületések számának alakulása Békés megyében 1990-2013 között

5.ábra – Természetes fogyás alakulása Békés megyében 1990-2013 között

6.ábra – Lakónépesség korösszetétele Békés megyében 2014. január 1.-én

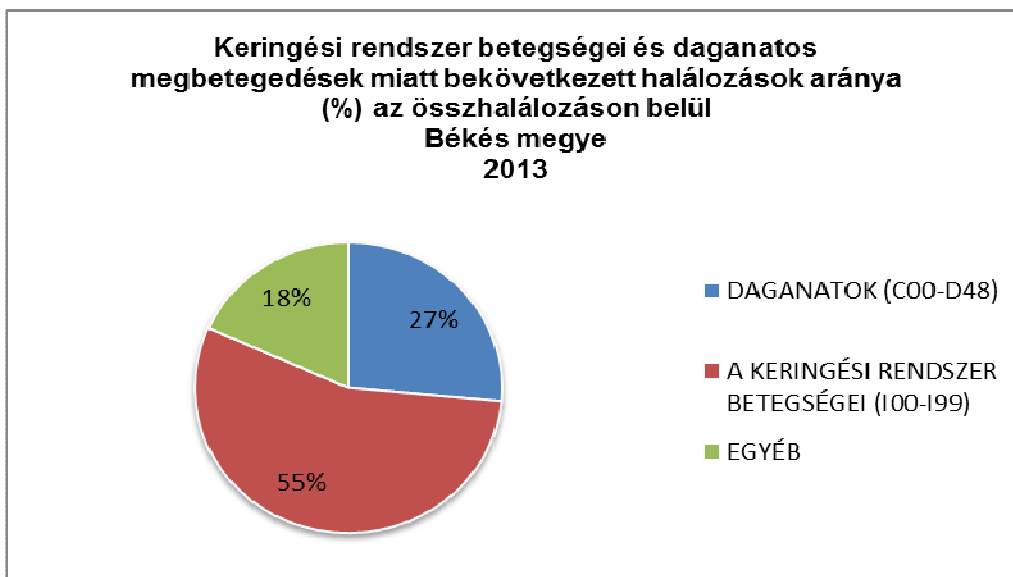

Halálozás (mortalitás) – fő halálokok

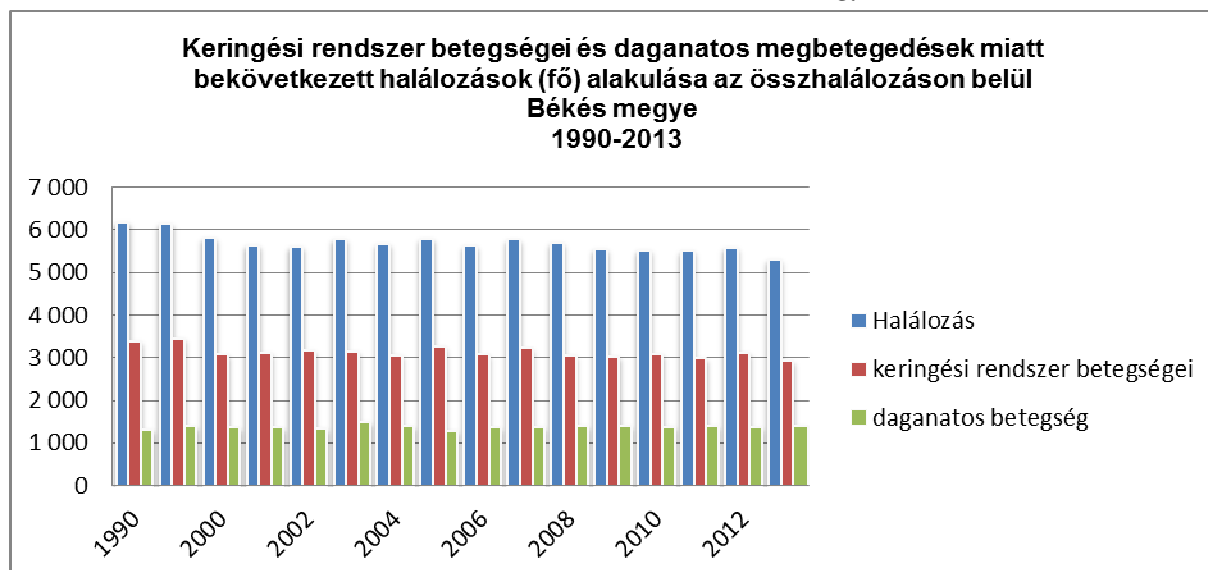
Az összhálózás időbeni alakulását tekintve Békés megyében – az országgal megegyező - lassú, de folyamatos csökkenés figyelhető meg. Az összhálózás korcsoportonkénti megoszlása sem tér el jelentősen az országos mutatóktól.

2013-ban az összhálózáson belül 55% arányban a keringési rendszer betegségei, 27% arányban a daganatos megbetegedések vezetnek, az egyéb betegségek aránya 18%. Ezek a számok 1990 óta lényegesen nem változtak.

7.ábra – Keringési rendszer betegségei és daganatos megbetegedések miatt bekövetkezett halálozások aránya az összhálózáson belül Békés megyében 2013-ban

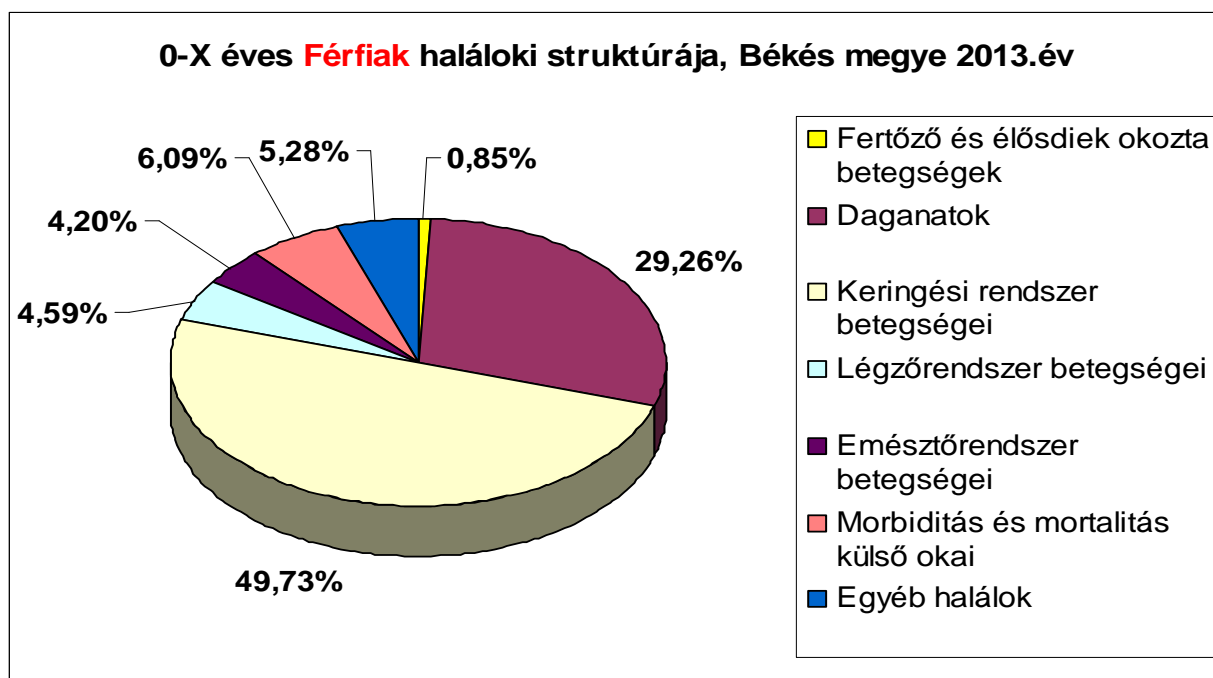

8.ábra - Keringési rendszer betegségei és daganatos megbetegedések miatt bekövetkezett halálozások számának alakulása az összhálózáson belül Békés megyében 1990-2013 között

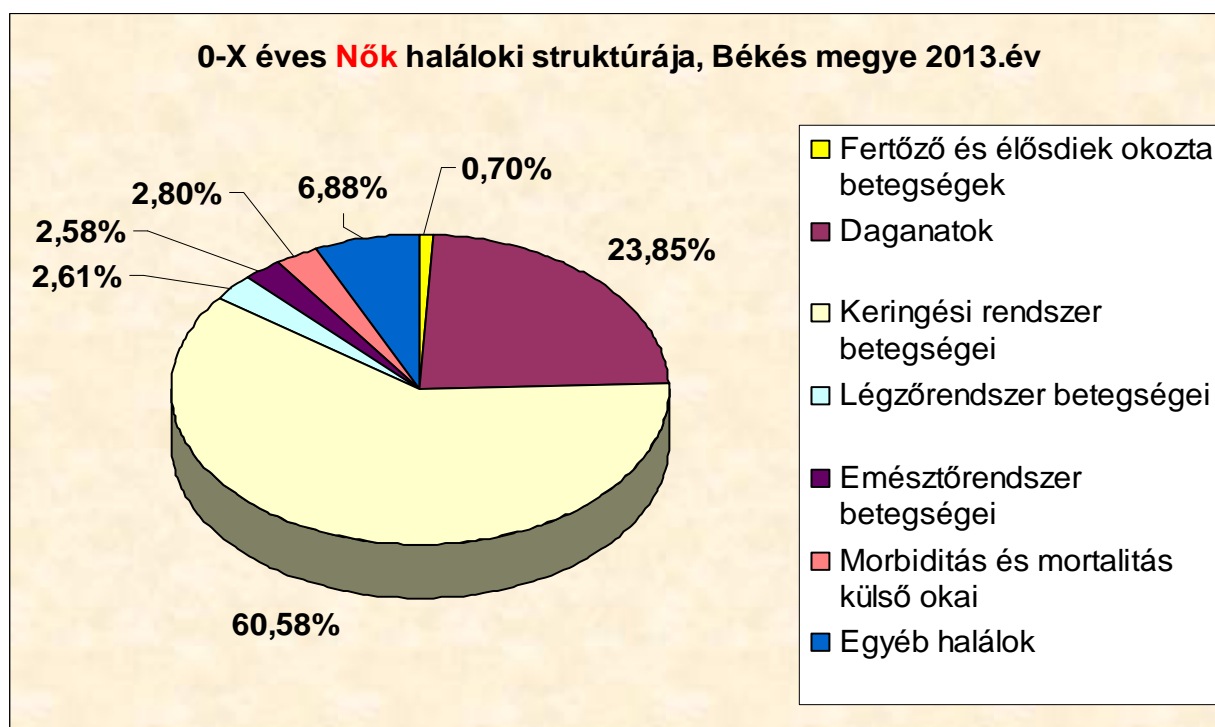

0-x éves férfiakat és nőket külön vizsgálva a halálokok súlyának sorrendje hasonló: 49,73% ill. 60,58% a keringési rendszer betegségeinek, 29,26% ill. 23,85% a daganatos megbetegedések aránya az összhalálozáson belül.

9.ábra – Férfiak (0-x éves) haláloki struktúrája Békés megyében 2013-ban

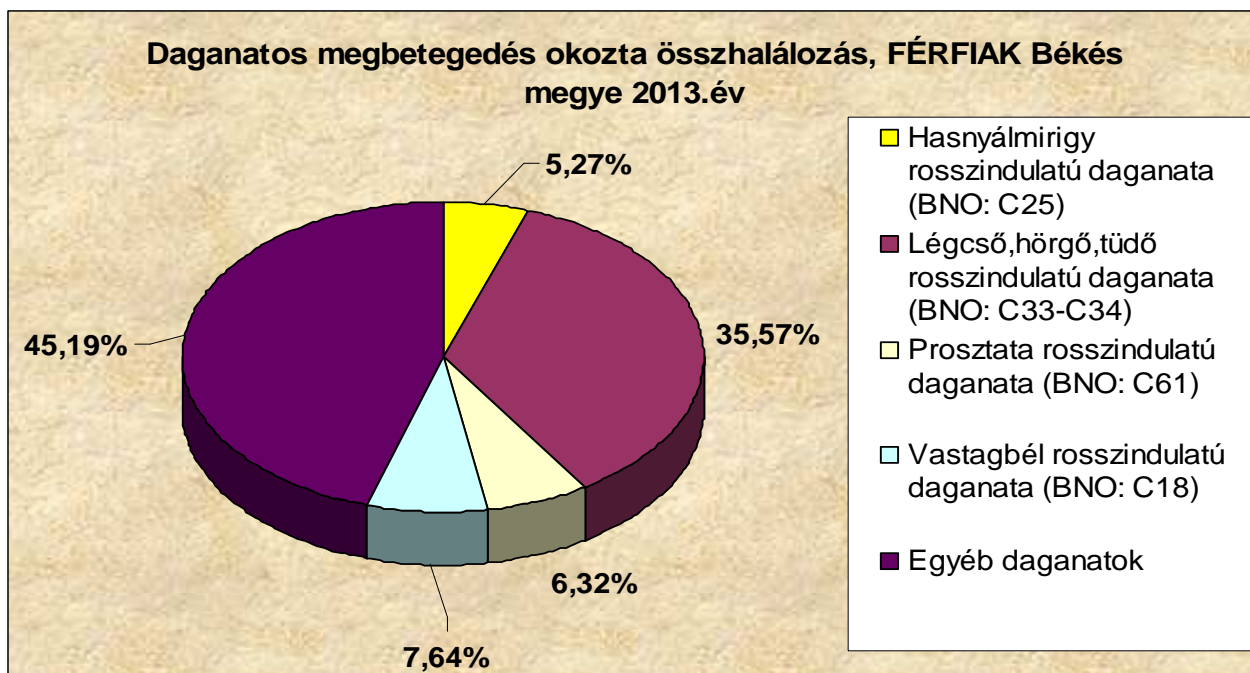

10.ábra – Nők (0-x éves) haláloki struktúrája Békés megyében 2013-ban

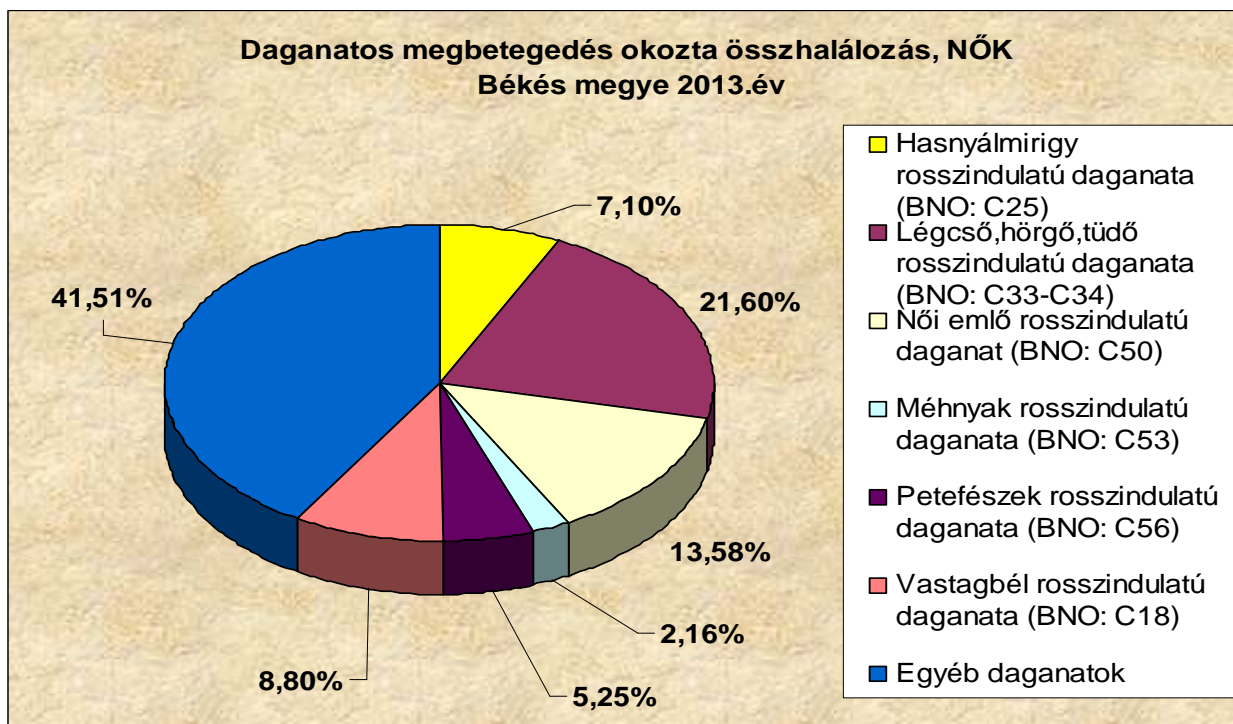

A daganatos megbetegedések okozta halálozáson belül első helyen férfiaknál és nőknél a légcső-, hörgő- és tüdő rosszindulatú daganata áll, ezt követi férfiak esetében a vastagbél, nők esetében a mell rosszindulatú daganata.

11. ábra – Egyes daganatos megbetegedések súlya a rosszindulatú daganatok által okozott összhálalozáson belül férfiaknál Békés megyében 2013-ban

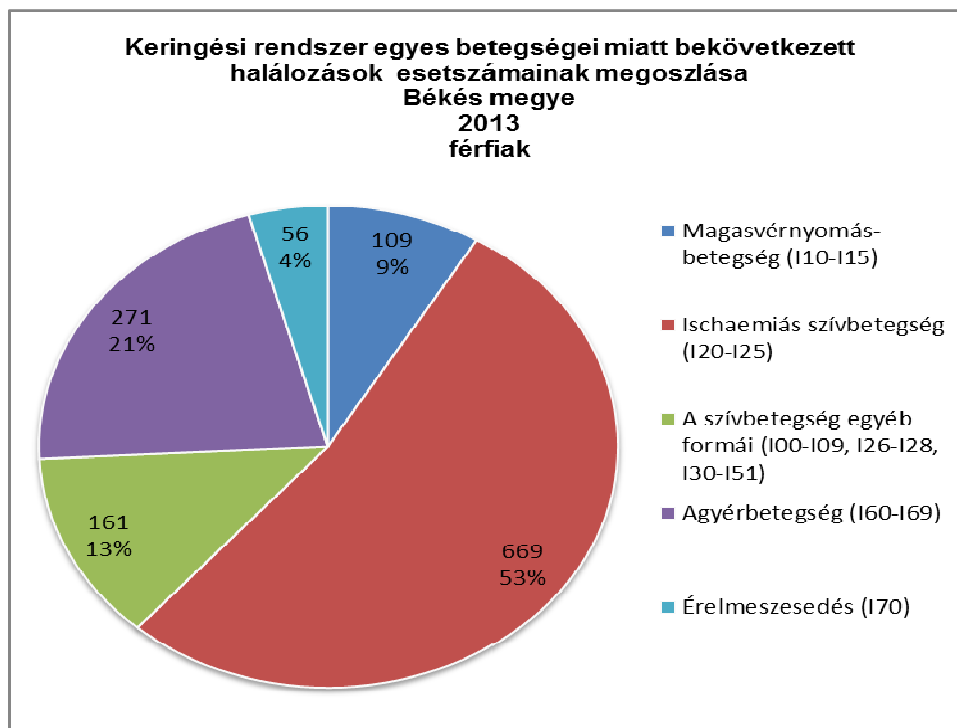

12. ábra - Egyes daganatos megbetegedések súlya a rosszindulatú daganatok által okozott összhálalozáson belül nőknél Békés megyében 2013-ban

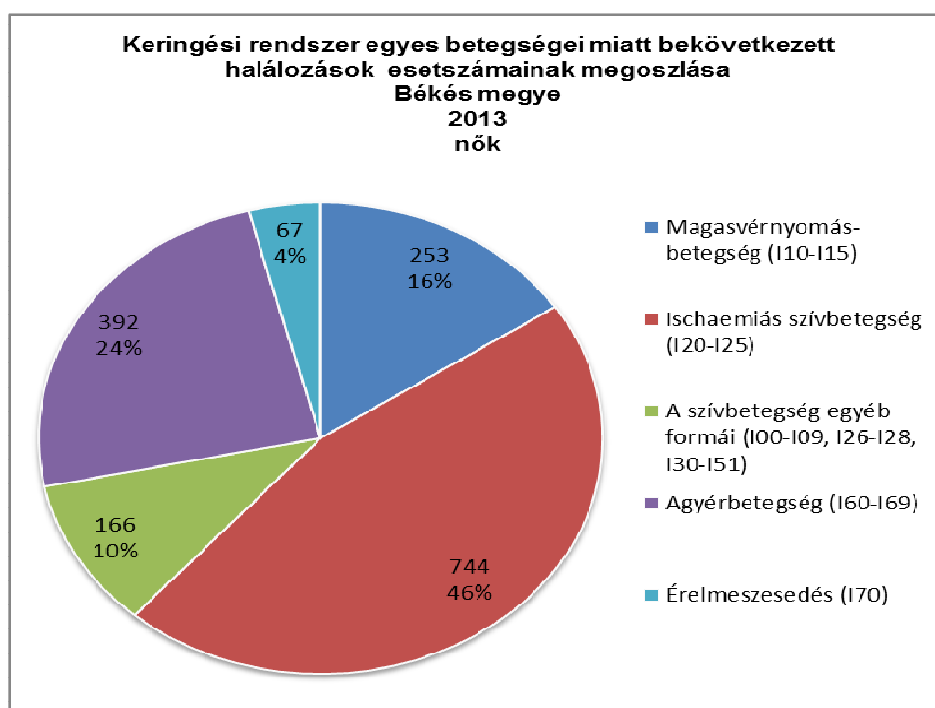

A keringési rendszer betegségei okozta halálozáson belül férfiaknál és nőknél első helyen az ischémiás szívbetegség, második helyen az agyérbetegségek állnak.

13.ábra – A keringési rendszer egyes betegségei miatt bekövetkezett halálozás esataránya férfiaknál Békés megyében 2013-ban

14.ábra - A keringési rendszer egyes betegségei miatt bekövetkezett halálozás esataránya nőknél Békés megyében 2013-ban

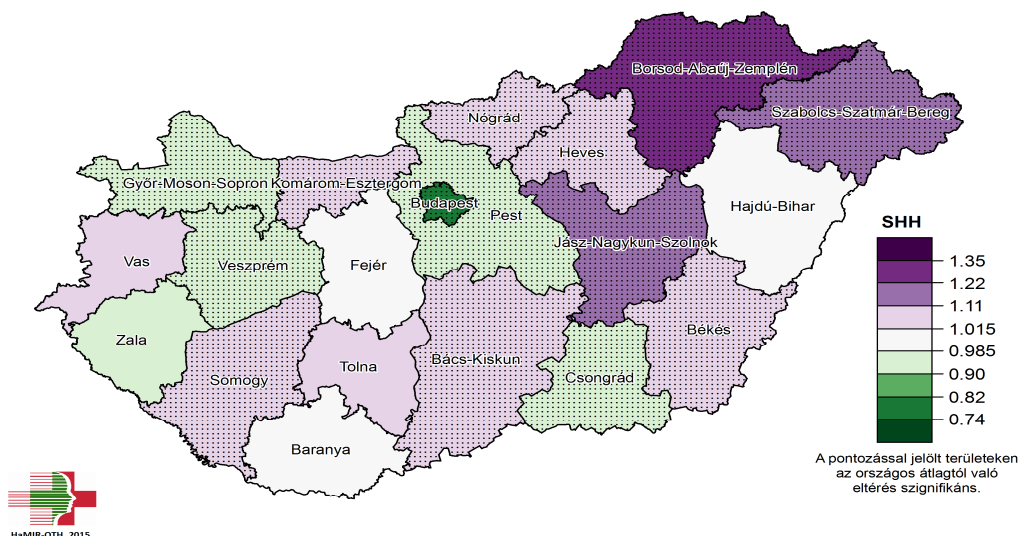

Korai halálozás területi összehasonlításai

Korainak tekintjük a 15-64 év között bekövetkezett halálozásokat, ezek közel 30%-ának előfordulása miatt a daganatos megbetegedések, 10%-ának előfordulása miatt a keringési rendszer betegségei tehetők felelőssé

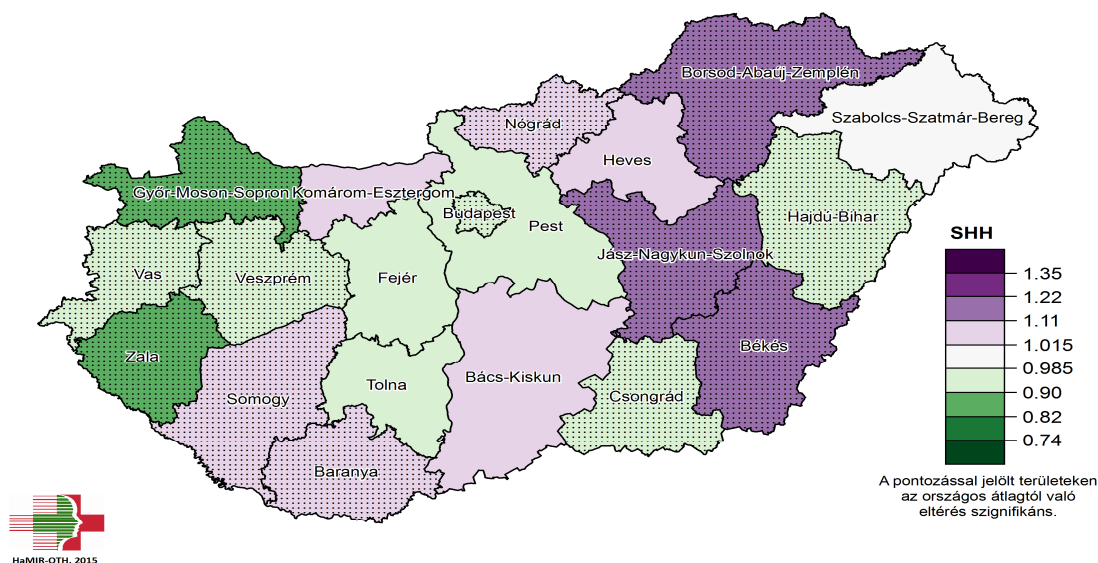
15. ábra – Mo. 15-64 éves férfi lakosságának összhálózása megyei szinten 2009-2013 között

Magyarország 15-64 éves férfi lakosságának az összes halálok miatti halálózása (BNO-10.:A00-Y98), megyei szinten, 2009-2013.

16. ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának összhálózása megyei szinten 2009-2013 között

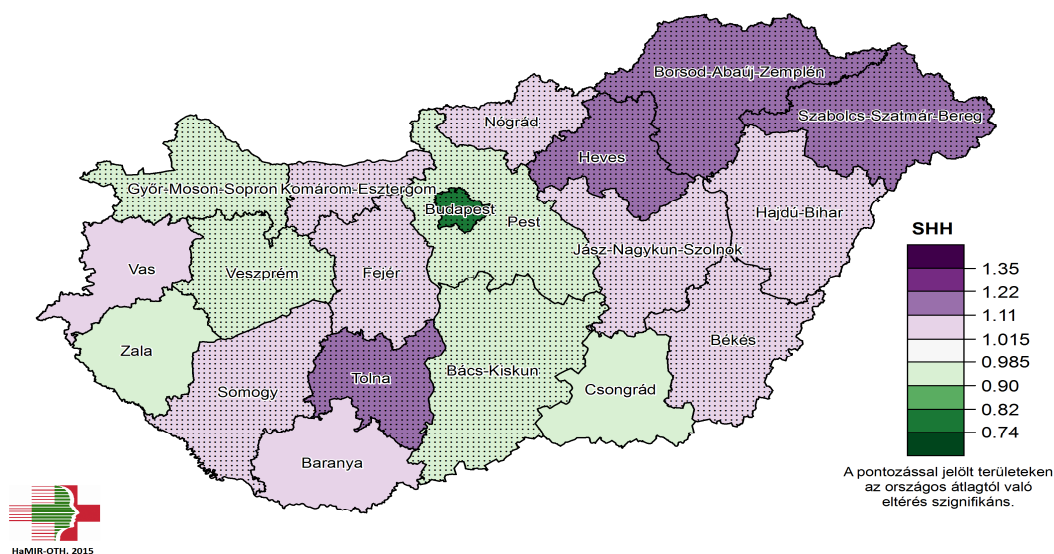
Magyarország 15-64 éves női lakosságának az összes halálok miatti halálózása (BNO-10.:A00-Y98), megyei szinten, 2009-2013.

Békés megye 15-64 éves korosztályaiban előforduló összhálózást tekintve a Standardizált Halálózási Hányados (SHH) férfiak esetében 1,015, nők esetében 1,11 szignifikáns érték. A halandóság az országos szintnél alig magasabb.

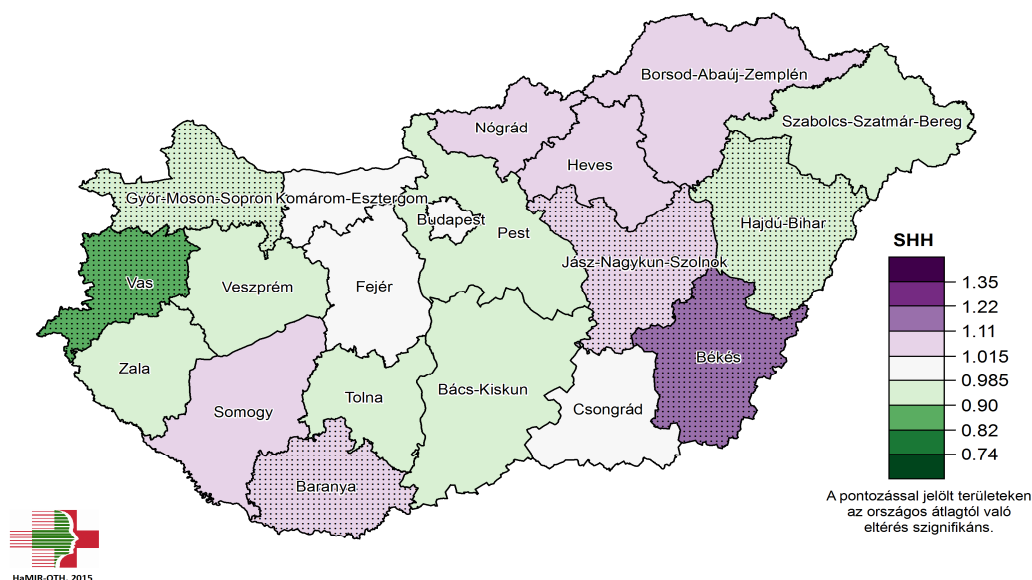
17.ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálózása megyei szinten 2009-2013 között

Magyarország 15-64 éves férfi lakosságának a rosszindulatú daganatok miatti halálózása (BNO-10.:C00-C97), megyei szinten, 2009-2013.

18.ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálózása megyei szinten 2009-2013 között

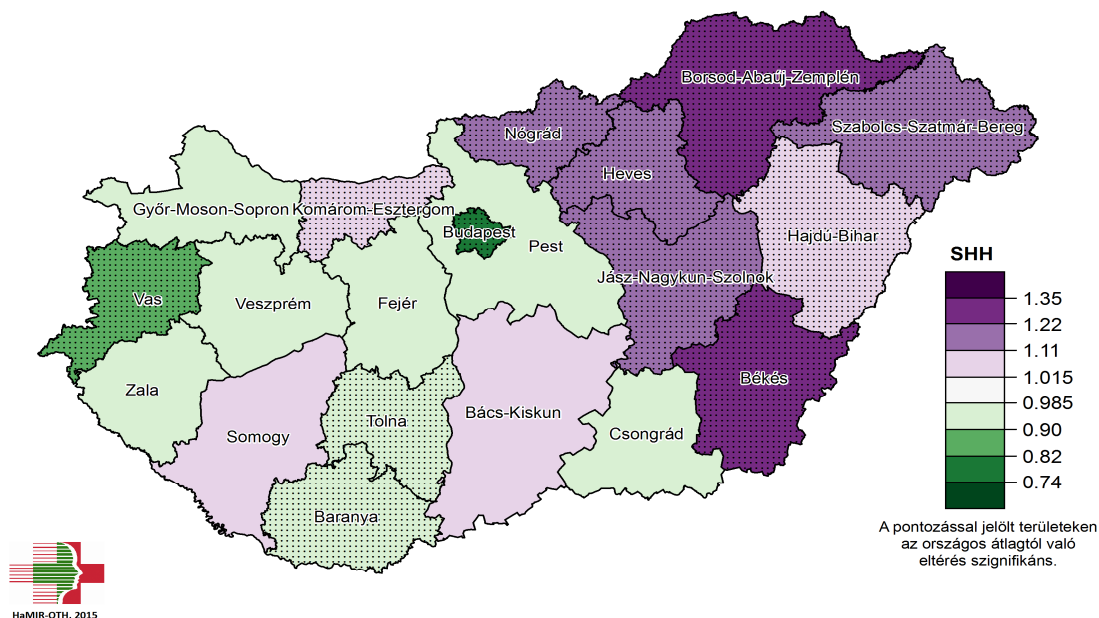
Magyarország 15-64 éves női lakosságának a rosszindulatú daganatok miatti halálózása (BNO-10.:C00-C97), megyei szinten, 2009-2013.

Békés megye 15-64 éves korosztályaiban rosszindulatú daganatok miatt bekövetkező halálózást tekintve a Standardizált Halálózási Hányados (SHH) férfiak esetében 1,015, nők esetében 1,11 szignifikáns érték. A halandóság az országos szintnél magasabb (nők esetében kifejezettebben).

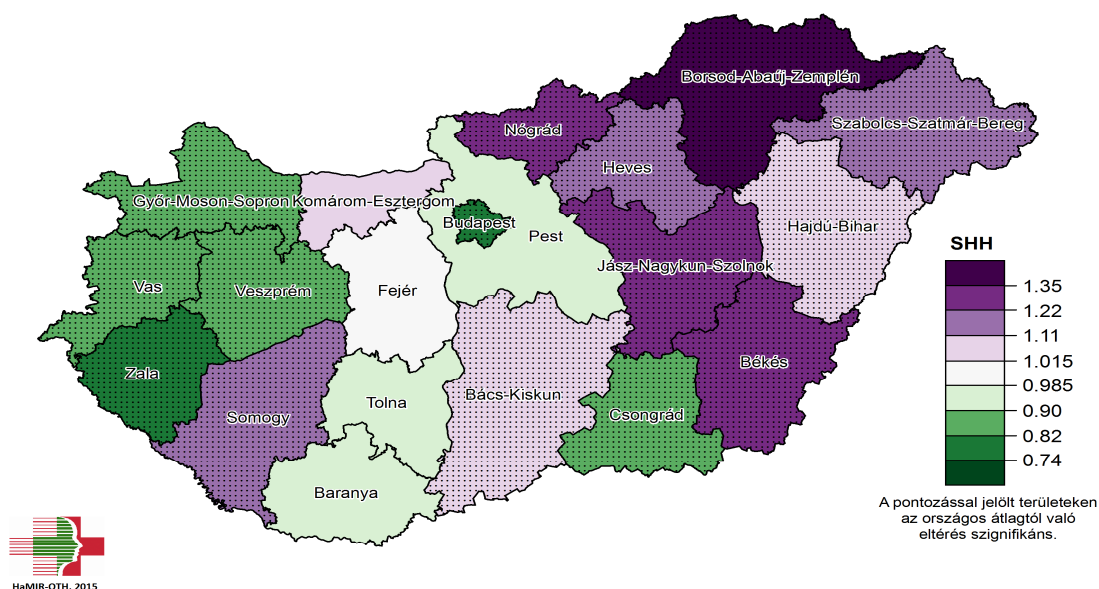
19.ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálózása megyei szinten 2009-2013 között

Magyarország 15-64 éves férfi lakosságának a keringési rendszer betegségei okozta halálózása (BNO-10.:100-199), megyei szinten, 2009-2013.

20.ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálózása megyei szinten 2009-2013 között

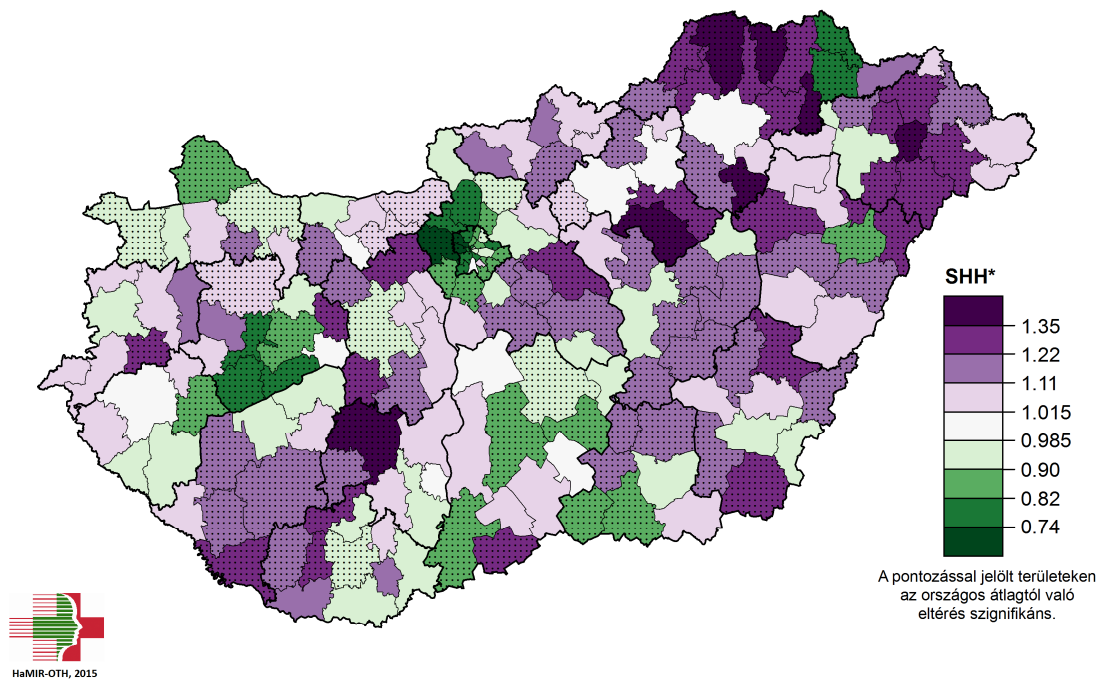
Magyarország 15-64 éves női lakosságának a keringési rendszer betegségei okozta halálózása (BNO-10.:100-199), megyei szinten, 2009-2013.

Békés megye 15-64 éves korosztályaiban a keringési rendszer betegségei miatt bekövetkező halálózást tekintve a Standardizált Halálózási Hányados (SHH) férfiak és nők esetében 1,22, szignifikáns érték. A halandóság az országos szintnél magasabb.

21.ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálózása járási szinten 2009-2013 között

**Magyarország 15-64 éves férfi lakosságának
a rosszindulatú daganatok miatti halálózása (BNO-10.:C00-C97),
járási szinten, 2009-2013.**

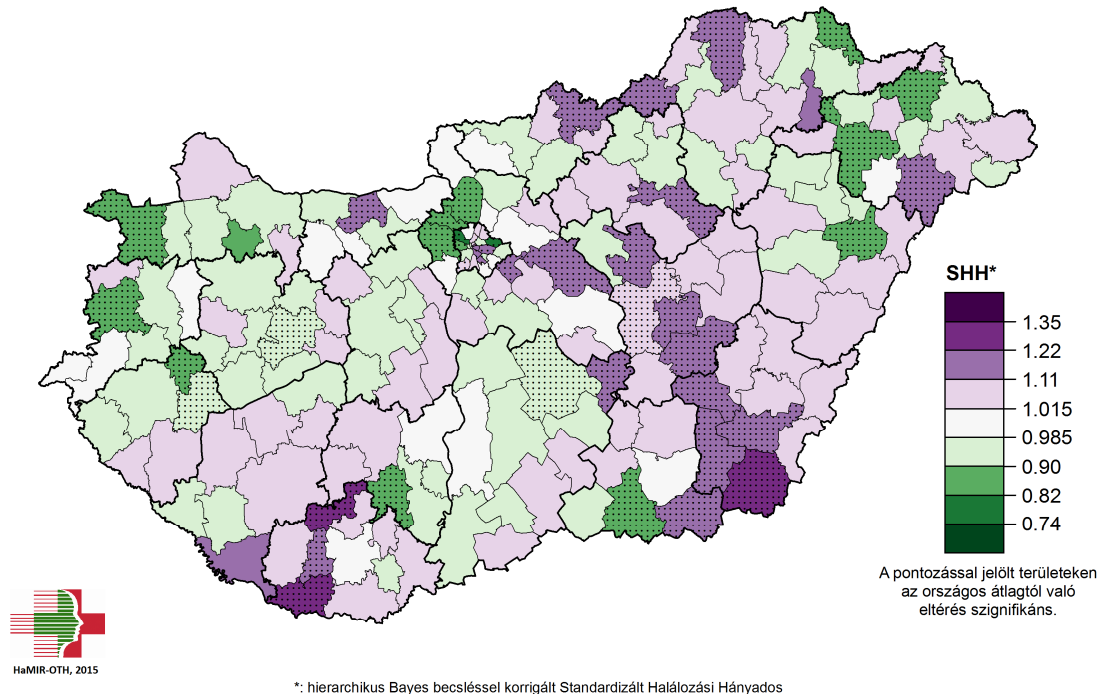

*: hierarchikus Bayes becsléssel korrigált Standardizált Halálózási Hányados

Békés megye 15-64 éves férfi korosztályaiban rosszindulatú daganatok miatt bekövetkező halálózást tekintve a Standardizált Halálózási Hányados (SHH) Szeghalom és Mezőkovácsháza járásokban az országos szintnél jóval magasabb (1,22 szignifikáns érték). Békéscsaba és Gyula járásokban az országos szintnél valamivel alacsonyabb (0,985 nem szignifikáns érték).

22.ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának rosszindulatú daganatok miatti halálózása járási szinten 2009-2013 között

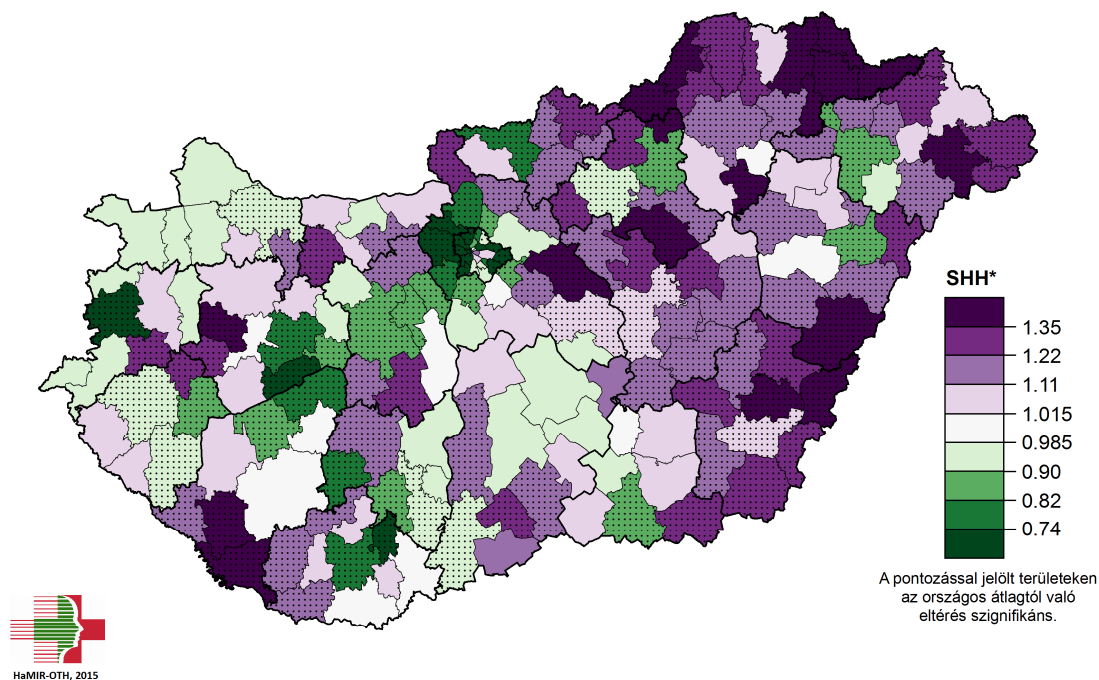
**Magyarország 15-64 éves női lakosságának
a rosszindulatú daganatok miatti halálózása (BNO-10.:C00-C97),
járási szinten, 2009-2013.**

Békés megye 15-64 éves női korosztályaiban rosszindulatú daganatok miatt bekövetkező halálózást tekintve a Standardizált Halálózási Hányados (SHH) Mezőkovácsháza járásban az országos szintnél jóval magasabb (1,22 szignifikáns érték), Békéscsaba, Orosháza és Szarvas járásokban az országos szintnél magasabb (1,11 szignifikáns érték).

23.ábra - Mo. 15-64 éves férfi lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálózása járási szinten 2009-2013 között

**Magyarország 15-64 éves férfi lakosságának
a keringési rendszer betegségei okozta halálózása (BNO-10.:I00-I99),
járási szinten, 2009-2013.**

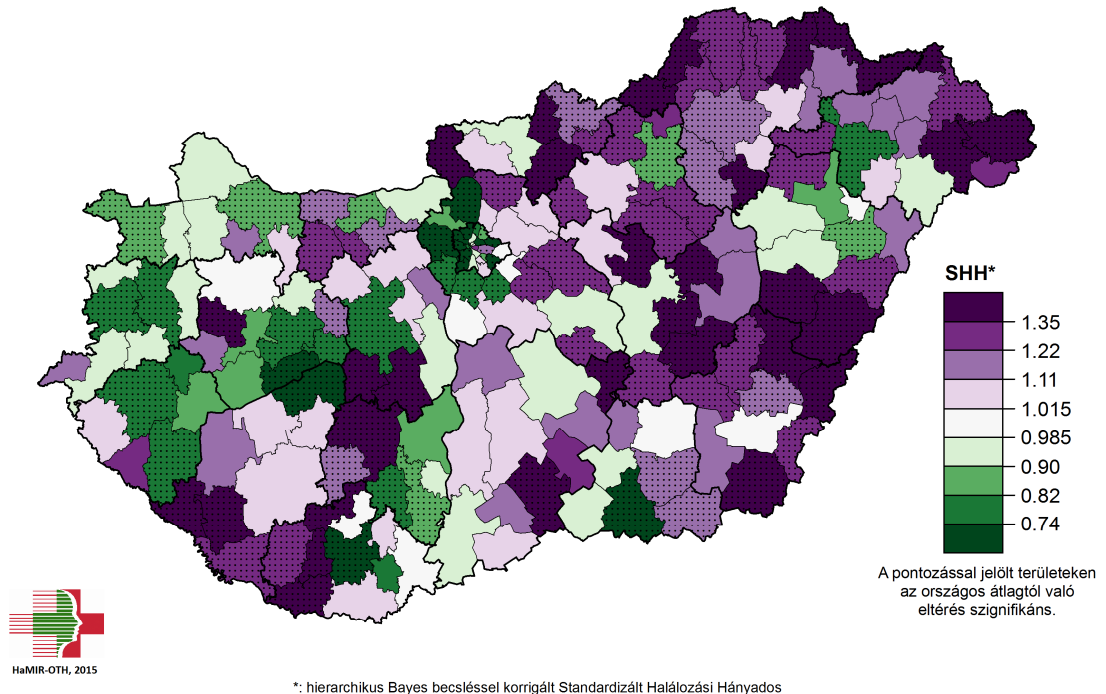

*: hierarchikus Bayes becsléssel korrigált Standardizált Halálózási Hányados

Békés megye 15-64 éves férfi korosztályaiban a keringési rendszer betegségei miatt bekövetkező halálózást tekintve a Standardizált Halálózási Hányados (SHH) Békés és Sarkad járásban az országos szintnél jelentősen magasabb (1,35 szignifikáns érték), Szeghalom, Szarvas, Mezőkovácsháza és Gyula járásban az országos szintnél jóval magasabb (1,22 szignifikáns érték), Orosháza és Gyomaendrőd járásokban az országos szintnél magasabb (1,11 szignifikáns érték), Békéscsaba járásban 1,015 szignifikáns érték.

24.ábra - Mo. 15-64 éves női lakosságának keringési rendszer betegségei miatti halálózása járási szinten 2009-2013 között

**Magyarország 15-64 éves női lakosságának
a keringési rendszer betegségei okozta halálózása (BNO-10.:I00-I99),
járási szinten, 2009-2013.**

Békés megye 15-64 éves női korosztályaiban a keringési rendszer betegségei miatt bekövetkező halálózást tekintve a Standardizált Halálózási Hányados (SHH) Szeghalom, Mezőkovácsháza és Sarkad járásban az országos szintnél jelentősen magasabb (1,35 szignifikáns érték), Gyomaendrőd, Szarvas, és Gyula járásban az országos szintnél jóval magasabb (1,22 szignifikáns érték), Orosháza és Békés járásokban az országos szintnél magasabb (1,11 Békés járásban szignifikáns, Orosháza járásban nem szignifikáns érték). Békéscsaba járásban az SHH az országossal megegyező 1,00 nem szignifikáns érték.

Adatforrások:

- Békés Megye Statisztikai Évkönyve 2013., Központi Statisztikai Hivatal Szegedi Főosztály, Szeged 2014.
- Halálzási és Megbetegedési Mutatók Információs Rendszere (HAMIR), Országos Tisztifőorvosi Hivatal 2015.
- Jelentés Békés megye népegészségügyi helyzetéről, Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve 2014.